

УДК 007 : 304 : 001

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНЦІЯ В КОНЦЕПЦІЇ ДОСЛІДНИКІВ ВАШИНГТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ (США)

Олександр Холод

доктор філологічних наук, професор кафедри зв'язків із громадськістю та журналістики, академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти,
Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Коновальця, 36, м. Київ, Україна, 03022
akholod@ukr.net

АНОТАЦІЯ. У статті автор доводить думку про те, що соціальні комунікації можуть розглядатися як соціальна компетенція в концепції дослідників П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж із Вашингтонського університету (США). Застосування автором діалектичного методу дозволило аналізувати соціальні комунікації з позицій домінанти матеріального базису, який передбачає наслідування основним принципам діалектики. Загальнонаукові методи аналізу, синтезу, абстрагування й узагальнення допомогли автору обрати методіку, яка була зосереджена на таких процедурах: здійснення аналізу історії проблеми; формулювання об'єкту й предмету, мети дослідження; детальний опис концепції соціальної компетенції, яка належить дослідникам Вашингтонського університету; виокремлення ідентифікаційних ознак згаданої концепції; формулювання висновків щодо результатів згаданого порівняння.

За результатами дослідження автор доходить висновку про те, що соціальна комунікація досліджує комунікаційну компетентність, або здатність до соціальних дій дітей, уражених як вродженими, так і соціально зумовленими порушеннями психіки, а також те, що соціальні комунікації розглядаються і в соціальній взаємодії дітей з аутизмом. Також автор встановив, що для зручності аналізу таких взаємодій дослідники Вашингтонської школи запропонували модель соціально-комунікативної компетентності. Така модель слугує для вивчення соціально-комунікаційної поведінки й аналізує дії, що відбивають здібності дитини до соціального пізнання й мови. Автори моделі соціально-комунікативної компетентності вважають, що рівень соціальної компетентності дитини слід оцінювати в контексті соціально значущих форм поведінки. Встановлено також залежність ступеню опанування навичками соціальної комунікації від здійснення виконавчих функцій, якими є процеси прийняття рішення й планування, що виникають на початку отримання завдання або перед новим завданням для дітей з аутизмом.

Ключові слова: соціальні комунікації, соціальна компетенція, аутизм, Вашингтонська школа соціальної комунікації.

Вступ

Актуальність дослідження полягає в декількох положеннях.

1. Сьогодні в Україні є невідомими результати практичних і теоретичних досліджень, здійснених групою вчених Вашингтонського університету (США) (Вашингтонський університет, 2016), які працюють над вивченням здатності до соціальних дій дітей, уражених як вродженими, так і соціально зумовленими порушеннями психіки.

2. Оскільки в Україні термін «соціальні комунікації» тлумачиться не в руслі налагодження соціальних комунікацій як соціальних дій дітей, які мають порушення психіки, актуальним, на наш погляд, будуть результати згаданих досліджень для збагачення уявлення про соціальні комунікації не обмежені лише теоретичним пізнанням.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій

Ми змушені констатувати, що, на жаль, сьогодні в Україні відсутні, за нашими даними, будь-які дослідження результатів вивчення соціальних комунікацій у Вашингтонській школі. Натомість серед американських дослідників зустрічаються поодинокі дослідження практичних результатів вивчення соціальної комунікації дітей, що

мають порушення психіки. До таких праць необхідно віднести публікацію Ф. Грешама (Gresham, 1998).

Дослідник Ф. Грешам (Gresham, 1998) пропонує визначати соціальну комунікацію як таку, що відноситься до мови, яка використовується в соціальних ситуаціях.

У дошкільному віці, на думку Ф. Грешам, соціальна комунікація описується дослідниками як дитяча впевненість і чуйність, як здатність до використання мови для реалізації різних комунікаційних намірів (наприклад, вітання, коментарі, прохання, зазиви, відповіді тощо). Дослідник зауважує, що в міру дорослішання, соціальна комунікація стає все більше складною й залежить від багатьох контекстних вимог.

Американські дослідники й клініцисти поклалися на інструменти стандартної мови, щоб забезпечити загальну оцінку дитячого функціонування під час соціальної комунікації. Такі глобальні дослідницькі процедури, що відбуваються в контрольованих і заданих умовах, дозволили дослідникам порівняти продуктивність окремої дитини та нормативні дані.

Дослідники Д. Коварски й Дж. Даміко (Kovarsky & Damico, 1997) впевнені, що репрезентативні вибірки соціальної комунікації дитини швидше за все слід збирати в природних умовах. Потрібне пряме (поведінкове) спостереження, яке є найбільш соціально дієвим. Потрібен метод збору достовірної інформації й встановлення функціональних характеристик соціальної комунікації, оскільки вона вбудована у фактичні комунікативні контексти. Саме пряме спостереження, на думку дослідників, дозволяє вивчати мову виконання в реальному часі і встановити факт того, як змінні середовища можуть підтримувати або перешкоджати соціальній взаємодії.

Спостереження за поведінкою дітей є корисними для методології диференціації дітей із дефіцитом соціальної комунікації, вважають Л. Олсванг, Т. Коггінс і Г. Таймлер (Olswang, Coggins & Timler, 2001). Спостереження за дітьми в природних умовах дозволяє виявити нетривіальні проблеми і до збору даних, і до скорочення обсягу отриманих даних. Наприклад, постає питання про те, чи повинен дослідник слідувати повсюди за дитиною, фіксуючи всі дії в журналі поведінки, чи записувати задалегідь визначені моделі поведінки дитини. З іншого боку, постає питання про те, як дослідникові тимчасово ефективно

підсумувати дані. Л. Олсванг, Т. Коггінс і Г. Таймлер відповідають на ці питання, пропонуючи модель соціальної комунікації, яка забезпечує, на думку дослідників, початковий рівень відповідей на поставлені методологічні проблеми.

Дослідження, здійснені Т. Чангом й С. Ашер (Chung & Asher, 1996) показали, що діти можуть реагувати на складні ситуації в різних напрямках. Автори детально дослідили й описали такі різні реакції:

– *просоціальні манери*: включає в себе потреби обох/всіх учасників, які знаходяться під загрозою, й отримання додаткової інформації від того, хто звертається із ввічливим проханням (із використанням слів «будь ласка»), визнаючи при цьому проблему і демонструючи прагнення знайти рішення;

– *ворожі/примусові манери*, що можуть включати в себе такі непривітні протидії іншої людини, як захоплення, удари, поштовхи, крики, відповіді з ненавистю тощо;

– *напористі манери*, які можуть включати заяви про те, що хтось хоче прямо, без вживання слів «будь ласка», запитувати про ту або іншу соціальну норму;

– *пасивний спосіб*, який включає дозвіл виграти без підтвердження, втрату особистого інтересу, відхід;

– *манера пошуку дорослих*, або звернення до дорослих за допомогою, погроза такою допомогою;

– *непотрібна манера*, яка передбачає зміну предмета виконання таким чином, щоб не було нікого зв'язку із початковою ситуацією.

М. Гуральник (Guralnick, 1999), досліджуючи соціальну комунікацію, вивчав вплив сім'ї й дитини на однолітків, пов'язаний із соціальною компетентністю дітей молодшого віку, у яких фіксувалися відхилення в розвитку. До поняття «соціальна компетенція» автор відніс і поняття «соціально-пізнавальні здібності».

Мета дослідження

Виходячи з викладеного, ми визначили мету нашого дослідження, яка полягає в доведенні думки про те, що соціальні комунікації можуть розглядатися як соціальна компетенція в концепції дослідників П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж із Вашингтонського університету (США).

Завданнями дослідження ми визначили такі:

- 1) здійснити аналіз теоретичних і практичних досліджень чотирьох американських дослідників (П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж), що представляють Вашингтонський університет (США);
- 2) піддати аналізу модель соціальної компетенції;
- 3) знайти кореляції між положеннями про соціальну комунікацію і положеннями про соціальну компетенцію;
- 4) сформулювати висновки щодо проведеного теоретичного дослідження.

Методи й методика дослідження

Під час дослідження ми звернулися до загальних і загальнонаукових методів.

Серед загальних методів ми віддали перевагу *діалектичному методу*, який дозволив нам аналізувати соціальні комунікації як соціальну компетенцію в концепції дослідників Вашингтонського університету (П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж) із позицій домінанти матеріального базису, який передбачає наслідування основним принципам діалектики.

Наше дослідження стало можливим завдяки таким загальнонауковим методам:

– аналіз, який дозволив нам розчленувати ціле (соціальні комунікації) на складові частини (декілька концепцій, серед яких ми виокремили концепцію соціальної компетенції, що запропонувала група дослідників із Вашингтонського університету);

– синтез, завдяки якому ми з'єднали раніше виділені частини предмета дослідження (інформацію про концепцію соціальної компетенції та її варіанти в практичному застосуванні) в єдине ціле (соціальні комунікації);

– абстрагування, що дозволила нам відволіктися від ряду властивостей і відносин концепції соціальної компетенції і зосередитися на властивостях і відносинах, які нас цікавили відносно соціальних комунікацій;

– узагальнення, яке допомогло нам встановити загальні властивості й ознаки концепції соціальної компетенції дослідників Вашингтонського університету.

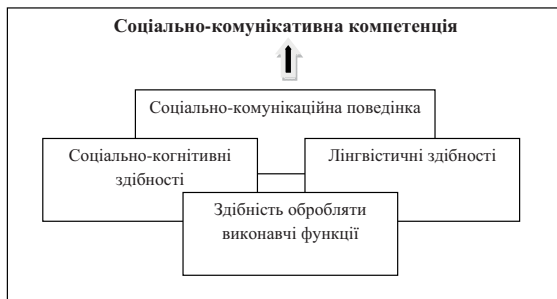
Методика (процедурна специфіка теоретико-методологічної зорієнтованості) нашого дослідження було зосереджена на таких процедурах:

- 1) здійснення аналізу історії проблеми;
- 2) формулювання об'єкту й предмету, мети дослідження;
- 3) детальний опис концепції соціальної компетенції, яка належить дослідникам Вашингтонського університету;
- 4) виокремлення ідентифікаційних ознак згаданої концепції;
- 5) порівняння ідентифікаційних ознак концепції соціальної компетенції з ідентифікаційними ознаками соціальних комунікацій як системи процесів;
- 6) формулювання висновків щодо результатів згаданого порівняння.

Результати дослідження

У Вашингтонському університеті на кафедрі наук про мовлення та слух досліджується соціальна комунікація, тлумачення якої полягає в тому, що вивчається здатність до соціальних дій дітей, уражених як вродженими, так і соціально зумовленими порушеннями психіки. Такі діти не можуть самостійно, без допомоги дорослих і фахівців, виконувати соціальні дії.

Соціальні комунікації розглядаються і в соціальній взаємодії дітей з аутизмом. Їхнє лікування, наприклад, дослідники П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж, здійснюють з опорою на запропоновану вченими теоретичну модель соціальної комунікації. Така модель створена для концептуалізації проблеми соціальної комунікації і визначає компетенцію соціальної комунікації, що складається з таких чотирьох елементів (див. рис. 1 далі).

Рис. 1 Модель соціально-комунікативної компетентності (за: П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж)

Керівні принципи для оцінки й втручання спираються на чотири компоненти, що перетинаються. Їхній взаємозв'язок визначає в сумарному результаті те, наскільки продуктивна соціальна комунікація. Соціально-комунікаційна поведінка, розміщена у верхній частині схеми, ілюструє виконання поведінки комунікації в соціальних, інтерактивних контекстах. Така поведінка легко спостерігається й часто фіксується в проблематичних вихователів і вчителів, які, наприклад, штовхають дітей, кричать на них під час розв'язання конфлікту.

У схемі на рис. 1, нижче запису «соціально-комунікативна компетенція», подано записи «соціально-когнітивні здібності» й «лінгвістичні здібності». Вони розглядаються як навички і здібності, що необхідні для дитини, щоб бути здатним виконати соціально-комунікативну поведінку. Вони ілюстровані на тому самому рівні, тому що розглядаються як окремі компоненти, що однаково підтримують соціально-комунікаційну поведінку.

У нижній частині моделі, як свідчать дослідники, подано запис «здібності обробляти виконавчі функції». Вони є необхідними базовими операціями обробки, що дозволяє дитині використовувати та маніпулювати тими знаннями, які вона має на фоні організації, керування й реалізації інформації, що поступає.

Дослідники Н. Крайк й К. Додж (Crick & Dodge, 1994) занотовують, що інформація про проблеми соціальної комунікації, які пов'язані із згаданими порушеннями, змінюються.

В основу соціальної комунікації входить поняття, що висловлюється терміном «соціальнокомунікаційна поведінка», під яким розуміють ті дії (здійснювані в ізоляції чи пов'язані разом), які відбивають здібності дитини до соціального пізнання й мови. Така поведінка спостерігається, коли дитина взаємодіє з іншими, і складається з:

- введення в групу;
- надання допомоги;
- висловлення компліменту;
- запит на дозвіл;
- пояснення поведінки;
- передбачення;
- ігнорування негарних зауважень;
- висловлювання правди.

1994 року П. Кемпбелл і Дж. Сіперстейн (Campbell & Siperstein, 1994) видали працю «Поліпшення соціальної

компетентності», у якій дослідники стверджують, що соціальнокомунікаційна поведінка (або дослівно «поведінка соціальної комунікації») є специфічною. Автори виявили ряд важливих соціальних дій, які комунікативно компетентні діти використовують у вербальній взаємодії з однолітками. Деякі принципи соціальні дії включають введення однорідних груп, спільну роботу з колегами, пояснюючу поведінку, здатність вирішувати конфлікти, наявність навичок ведення переговорів. Здатність виконувати перелічені дії в певних соціальних ситуаціях доводить, на думку П. Кемпбелл і Дж. Сіперстейн, положення про те, наскільки ефективно в дитини інтегровані основні компоненти процесів і здібностей. Дослідник М. Гуральник (Guralnick, 1999) стверджує, що за діями дитини, яка ефективно й належним чином використовує перелічені комунікативні дії в соціальній взаємодії (або в ізоляція, або в комбінації), судитимуть про те, наскільки комунікатор є соціально компетентним.

Пояснюючи суть своєї моделі соціальної компетентності та роль у ній соціальної комунікації, П. Кемпбелл і Дж. Сіперстейн повідомляють про те, що істотним напрямком їхньої моделі соціальної комунікації є акцент на динамічні взаємозв'язки між такими компонентами: мова, соціальнокогнітивна й виконавча функції. Власне, суть соціальної комунікації, на думку дослідників, є успішна інтеграція і виконання цих основних компонентів по відношенню до важливих екологічних змінних і вимог. Соціальні інтерактивні контексти є основою для інтерпретації й ефективності та доцільності дитячої соціальнокомунікативної поведінки.

Комунікативні відмінності, які існують серед дітей повинні бути відображені у важливі соціальні взаємодії, такі як введення однолітків або вирішенні конфлікту, коли продуктивність й очікування варіюються в залежності від екологічних вимог.

П. Кемпбелл і Дж. Сіперстейн вважають, що ефективність і доцільність, з якою діти використовують мову, щоб вирішити різноманітні проблеми соціального характеру, є основою для визначення товариської компетентності дитини.

Дослідження соціальної комунікації як соціальної компетенції в концепції дослідників Вашингтонського університету підтримують Н. Крайк і К. Додж (Strick & Dodge, 1994). Учені запропонували соціальну когнітивну модель обробки для

пояснення того, як діти формують власну концепцію світу й як вони міркують про власний соціальний світ. Запропонована модель має шість взаємопов'язаних основних процесів участі в соціальній діяльності. Автори моделі стверджують, що труднощі під час реалізації взаємодії в соціальній комунікації, можуть стимулювати прийняття стратегій спілкування, які не будуть відповідати оптимальному рівню взаємозв'язку.

Серед шести згаданих взаємопов'язаних процесів моделі Н. Крайка і К. Доджа (Crick & Dodge, 1994) такі:

- кодування відповідних соціальних сигналів;
- акуратні контекстні підказки за значенням інтерпретації;
- виявлення й вибір цілей;
- врахування й вибір можливих соціальних стратегій;
- оцінка наслідків вибору конкретних стратегій;
- моніторинг й оцінка ефективності соціальних стратегій.

На думку Н. Крайка і К. Доджа (Crick & Dodge, 1994) запропонована ними модель соціального пізнання дає задовільне пояснення базових знань, що необхідні для виконання соціальної комунікативної поведінки.

Отже, аналіз сучасної моделі соціальної компетенції, запропонованої дослідниками Вашингтонської школи соціальних комунікацій, дозволив нам виокремити такі її ідентифікаційні ознаки:

1) істотним напрямком моделі соціальної комунікації є акцент на динамічні взаємозв'язки між такими компонентами: мова, соціальнокогнітивна й виконавча функції (П. Кемпбелл і Дж. Сіперстейн);

2) соціальна когнітивна модель обробки слугує для пояснення того, як діти формують власну концепцію світу й як вони міркують про власний соціальний світ, а труднощі, що виникають під час реалізації взаємодії в соціальній комунікації, можуть стимулювати прийняття стратегій спілкування, які не будуть відповідати оптимальному рівню взаємозв'язку (Н. Крайк і К. Додж);

3) діти повинні мати базові й розширені можливості в застосуванні семантики, або значення слів; синтаксису, або структури мови; в прагматиці, або у використанні мови (Ф. Грешам);

4) успішні міжособистісні стосунки вимагають здатності оцінити синоніми, аналогії, ідіоми й інші форми образної мови (Ф. Грешам);

5) шкільний вік соціальної комунікації також вимагає вживання адекватного синтаксису для формування складних речень, розуміння об'єкту під час породження складних конструкцій, особливо вбудованих речень, необхідних для розробки абстрактних ідей, які є можливими під час соціальної взаємодії (Ф. Грешам);

6) прагматика може бути найважливішим компонентом мови, оскільки вона стосується соціальної комунікації (Ф. Грешам);

7) виконавчими функціями є процеси прийняття рішення й планування, що виникають на початку отримання завдання або перед новим завданням, такі процеси охоплюють широкий спектр можливостей, що дозволяє враховувати «всі контексти й зміст доменів» (Б. Сінглер й А. Бейшір).

Висновки

На початку дослідження ми визначили мету: довести думку про те, що соціальні комунікації можуть розглядатися як соціальна компетенція в концепції дослідників П. Кемпбелл, Дж. Сіперстейн, Н. Крайк, К. Додж із Вашингтонського університету (США). Мета була доведена повною мірою. Дійсно, соціальні комунікації можуть розглядатися як соціальна компетенція в концепції згаданих дослідників.

Нами було встановлено, що дослідники Вашингтонської школи соціальних комунікацій зосередили свою увагу на таких декількох моментах:

1) соціальна комунікація (термін вживається в однині) досліджує комунікаційну компетентність, або здатність до соціальних дій дітей, уражених як вродженими, так і соціально зумовленими порушеннями психіки;

2) соціальні комунікації розглядаються і в соціальній взаємодії дітей з аутизмом; для зручності аналізу таких взаємодій дослідники Вашингтонської школи запропонували модель соціально-комунікативної компетентності;

3) слід вивчати соціальнокомунікаційну поведінку, як дії, що відбивають здібності дитини до соціального пізнання й мови;

4) соціальна комунікація дітей із відхиленнями, повинна акцентувати увагу на динамічних взаємозв'язках між такими компонентами: мова, соціальнокогнітивна й виконавча функції;

5) соціальна комунікація повинна вивчатися завдяки безпосередньому спостереженню за поведінкою дітей є корисними для методології диференціації дітей із дефіцитом соціальної комунікації, оскільки спостереження за дітьми в природних умовах дозволяє виявити нетривіальні проблеми і до збору даних, і до скорочення обсягу отриманих даних;

6) соціальні й комунікативні навички є взаємними, оскільки поліпшення однієї навички провокує розвиток іншої;

7) рівень соціальної компетентності дитини слід оцінювати в контексті соціально значущих форм поведінки;

8) для покращення соціально-комунікаційної компетентності під час навчання дітей важливу роль відіграє мовлення вчителя;

9) діти з дефіцитом соціальної комунікації повинні навчатися основам семантики, синтаксису й прагматики мовлення;

10) опанування навичками соціальної комунікації неможливо без здійснення виконавчих функцій, якими є процеси прийняття рішення й планування, що виникають на початку отримання завдання або перед новим завданням.

Перспективи подальших досліджень

У подальших дослідженнях слід детально вивчити досвід і результати практичних корекцій соціальної комунікації дітей не лише 5–6 років, але дітей і підлітків від 7 до 18–20 років від народження. Варто порівняти отримані результати корекції здатностей до здійснення навичок соціальної комунікації описаної вже вікової групи 1 (від 1 року до 5–6 років від народження) і групи 2 (віком від 7 до 18–20 років від народження).

Подяки

Під час написання статті ми звернулися до доктора філологічних наук Георгія Почепцова й доктора філологічних наук Володимира Різуна, які надали нам інформацію про своє бачення соціальних комунікацій, що допомогло нам усвідомити глибину згаданих процесів.

Ми вдячні своїй дружині – кандидату філологічних наук Ганні Холод, поради й зауваження якої були враховані під час формулювання думок про процеси соціальних комунікацій.

Література:

- Вашингтонський університет, кафедра наук про мовлення та слух [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://depts.washington.edu/soccomm/model.html> (дата звернення: 1.02.2016). – Назва з екрану.
- Campbell, P. & Siperstein, G. (1994). *Improving social competence: a resource for elementary school teachers*. Needham heights, MA: Allyn & Bacon, Simon & Schuster Education Group.
- Chung, T. & Asher, S. (1996). Children's goals and strategies in peer conflict situations. *Merrill-Palmer Quarterly*, 42, 125–147.
- Crick, N. & Dodge, K. (1994). A review and reformulation of social information-processing mechanisms in children's social adjustment. *Psychological Bulletin*, 115, 75–104.
- Gresham, F. (1998). Social skills training with children. In T.S. Watson & F. Gresham (Eds.), *Handbook of child behavior therapy* (pp. 475–497). New York, NY: Plenum Press.
- Guralnick, M.J. (1999). Family and child influences on the peer-related social competence of young children with developmental delays. *Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 5, 21–29.
- Kovarsky, D. & Damico, J.S. (1997). Language and context: Some issues of practice. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 28, 308–313.
- Olswang, L., Coggins, T. & Timler, G. (2001). Outcome measures for school-age children with social communication problems. *Topics in Language Disorders: Alternative Measures for Evaluating Treatment Outcomes*, 22, 50–73.

References:

- Vashingtonskiy universitet, kafedra nauk pro movlennya ta slukh [Yelektronniy resurs]. <https://depts.washington.edu/soccomm/model.html> (data zvernennya: 1.02.2016).
- Campbell, P. & Siperstein, G. (1994). *Improving social competence: a resource for elementary school teachers*. Needham heights, MA: Allyn & Bacon, Simon & Schuster Education Group.
- Chung, T. & Asher, S. (1996). Children's goals and strategies in peer conflict situations. *Merrill-Palmer Quarterly*, 42, 125–147.
- Crick, N. & Dodge, K. (1994). A review and reformulation of social information-processing mechanisms in children's social adjustment. *Psychological Bulletin*, 115, 75–104.
- Gresham, F. (1998). Social skills training with children. In T.S. Watson & F. Gresham (Eds.), *Handbook of child behavior therapy* (pp. 475–497). New York, NY: Plenum Press.
- Guralnick, M.J. (1999). Family and child influences on the peer-related social competence of young children with developmental delays. *Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 5, 21–29.
- Kovarsky, D. & Damico, J.S. (1997). Language and context: Some issues of practice. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 28, 308–313.

Olswang, L., Coggins, T. & Timler, G. (2001). Outcome measures for school-age children with social communication problems. *Topics in Language Disorders: Alternative Measures for Evaluating Treatment Outcomes*, 22, 50–73.

СОЦИАЛЬНЫЕ КОММУНИКАЦИИ КАК СОЦИАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ В КОНЦЕПЦИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ ВАШИНГТОНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА (США)

Александр Холод

**доктор филологических наук, профессор,
академик международной академии наук педагогического образования**

Киевский национальный университет культуры и искусств,
ул. Коновальца, 36, г. Киев, Украина, 03022

akholod@ukr.net

АННОТАЦИЯ. В статье автор доказывает мысль о том, что социальные коммуникации могут рассматриваться как социальная компетенция в концепции исследователей П. Кэмпбелл, Дж. Сперстейн, Н. Крайк, К. Додж из Вашингтонского университета (США). Применение автором диалектического метода позволило анализировать социальные коммуникации с позиций доминанты материального базиса, который предусматривает следование основным принципам диалектики. Общенаучные методы анализа, синтеза, абстрагирования и обобщения помогли автору выбрать методiku, которая была сосредоточена на таких процедурах: осуществление анализа истории проблемы; формулировка объекта и предмета, цели исследования; детальное описание концепции социальной компетенции, которая принадлежит исследователям Вашингтонского университета; выделение идентификационных признаков данной концепции; формулирование выводов по результатам упомянутого сравнения.

По результатам исследования автор приходит к выводу о том, что социальная коммуникация исследует коммуникационную компетентность, или способность к социальным действиям детей, пораженных как врожденными, так и социально обусловленными нарушениями психики, а также то, что социальные коммуникации рассматриваются и в социальном взаимодействии детей с аутизмом. Также автор установил, что для удобства анализа таких взаимодействий исследователи Вашингтонской школы предложили модель социальнокоммуникативной компетентности. Такая модель служит для изучения социальнокоммуникационного поведения и анализирует действия, отражающие способности ребенка к социальному познанию и речи. Авторы модели

соціальнокомунікативної компетентності вважають, що рівень соціальної компетентності ребенка слід оцінювати в контексті соціально значимих форм поведінки. Установлено також залежність ступеня оволодіння навичками соціальної комунікації від здійснення виконавчих функцій, якими є процеси прийняття рішення і планування, при запуску отримання завдання або перед новою задачею для дітей з аутизмом.

Ключові слова: соціальні комунікації, соціальна компетенція, аутизм, Вашингтонська школа соціальної комунікації.

SOCIAL COMMUNICATIONS AS A SOCIAL COMPETENCE IN THE CONCEPT OF WASHINGTON UNIVERSITY RESEARCHERS (USA)

Oleksandr M. Kholod

**Dr. in Philology, Professor of the Department of Master's Department
of Public Relations and Journalism,**

Kyiv National University of Culture and Arts (Kyiv), Academician
of the International Academy of Sciences of Pedagogical Education,
36 Konovaltsya Str., Kuiv, Ukraine, 03022

akholod@ukr.net

ABSTRACT. *The author proves the idea that social communications may be regarded as social competence in the concept of Washington University researchers such as P. Campbell, J. Sipersteyn, H. Craik, K. Dodge (USA). The use of dialectical method allowed the author to analyze social communications from the position of the dominant material basis, which includes adherence to the basic principles of dialectics. General scientific methods of analysis, synthesis, abstraction and generalization helped the author to choose the methodology that has been focused on the next procedures: analysis of the history of problem; formulation of the object, subject and purpose of study; a detailed description of the concept of social competence, which belongs to the researchers of Washington University; discrimination of identificative features of this concept; formulation of conclusions based on the results of the mentioned comparison.*

According to the study, the author concludes that social communication explores communication competence or the ability for social actions of children affected by both innate and socially determined mental disorders, as well as the fact that social communications are considered in social interaction of children with autism. The author also found that for the convenience to analyze such interactions, the Washington School researchers proposed a model of social communicative competence. This model is used for studying the social communicative behavior and analyzes the actions, reflecting the ability of the child to social cognition and speech. The authors

of social communicative competence model believe that the level of child's social competence should be evaluated in the context of socially significant behaviors. It was also established the dependence of the degree of mastery the skills of social communication on executive functions, which mean the process of decision-making and planning, that occur at the beginning of getting the task or before the new challenge for children with autism.

Key words: *social communication, social competence, autism, Washington School of Social Communication.*

Подано до редакції 29.09.2016;

Рецензовано 05.09.2016;

Прийнято до руку 06.09.2016

